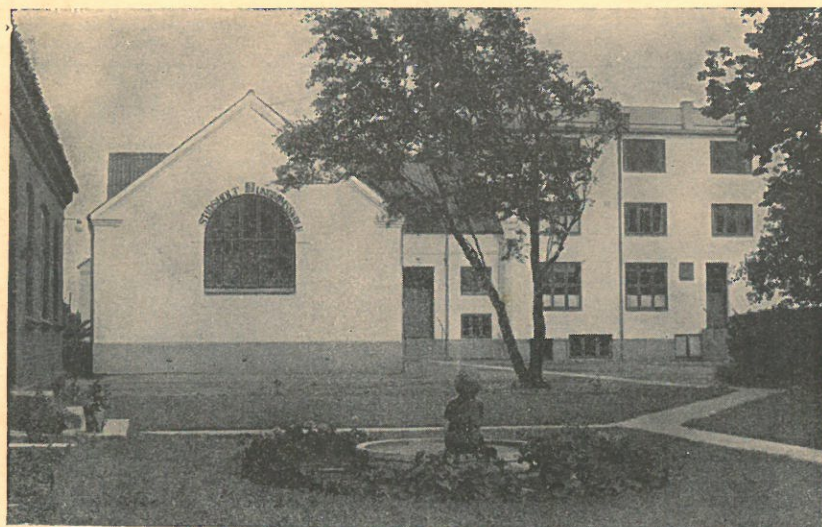

STIDSHOLT UNGDOMSSKOLES

AARSSKRIFT

1943

STIDSHOLT UNGDOMSSKOLES

AARSSKRIFT

1943

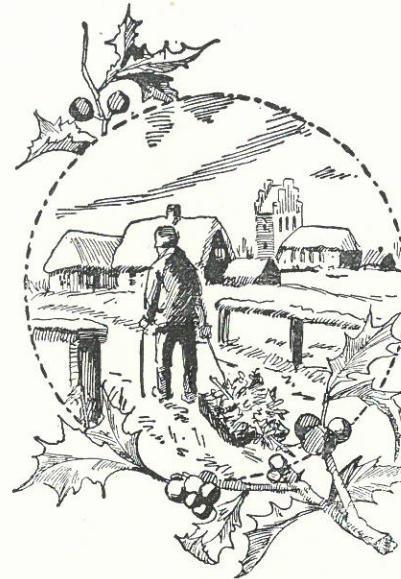
UDGIVET AF
STIDSHOLT ELEVFORENING

FREDERIKSHAVN
EKSPRES-TRYKKERIET
1943

Indholdsfortegnelse :

Hans Jakobsen:	<i>Jeg ved, hvor Glæden har sit Hjem.</i>
Marie Risegaard Jakobsen:	<i>Er vi Tilskuere?</i>
Chr. Dam:	<i>En af Skolens Opgaver.</i>
Hans Jakobsen:	<i>Aaret, der svandt. En Hilsen.</i>
Karen Søndergaard:	<i>Træk af min Slægts Historie.</i>
Sv. Aage Hertz:	<i>Ungdomsskole - Ungdomslejr. Af en Samtale.</i>
Edvard Pedersen:	<i>Peter Chr. Kierkegaard — Grundtvigs Discipel.</i>
Marie Risegaard Jakobsen:	<i>Klokkerne ringer.</i>
Thorvald Laursen:	<i>Solskinspletterne. Beretning fra Elevmødet. Elevfortegnelse. Vær velkommen, Herrens Aar.</i>

Jeg ved, hvor Glæden har sit Hjem.

Tale ved en Julefest paa Ungdomsskolen.

Jeg ved, hvor Glæden har sit Hjem,
naar øde Mark staar hvid,
hint Frydekor fra Betlehem
forstummer ingen Tid.

Mon I ikke alle har undret jer over, hvis I har været i Kirke en 2. Juledag, at vi paa den Dag skal høre om Stefanus? En og anden har sikkert ligefrem følt Skuffelse ved i Stedet for Juleevangeliet at høre om en Mand, der blev slaaet ihjel og om Menneskers Ondskab mod ham.

Men det kan ogsaa efterhaanden gaa saadan for Folk, at de slet ikke synes, at de kan undvære denne St. Stefans Dag, som den kaldes.

Hvad Forbindelse er der da mellem Juledags Evangelium og Beretningen om Stefanus?

Tænk paa Markens Hyrder. Da Himmelen aabnedes, og de hørte Englenes Tal og Sang; og senere, da de stod i Betlehems Stald ved Jesusbarnets Krybbe, har de følt det klart, at det var Glædens Hjem, de saa ind i, og mere end det: de er blevet overbevist om, at nu i denne Nat blev der knyttet en Forbindelse mellem Glædens Hjem histoppe og Jorden hernede ved Barnet i Krybben. Vi ved ikke andet om Hyrderne, end hvad vi hører i Juleevangeliet; men i alle Tilfælde har de kunnet synge: Jeg ved, hvor Glæden har sit Hjem.

I de Aar, Jesus gik her paa Jorden, var hans Gerning at fortælle Mennesker om Glædens Hjem hos hans Fader og kalde Mennesker dertil. For ham selv gik Vejen gennem Døden og Graven, men den endte, hvor den begyndte: i Glædens Hjem!

Men nu Stefanus! — Det egentlige i den Fortælling er jo ikke, hvad Mennesker gjorde ved ham; men at han midt i sin Lidelse saa en aaben Himmel over sig, saa Gud Fader selv og Jesus Kristus ved hans højre Haand.

Han saa ind i Glædens Hjem, hvor alt nu var rede til at modtage ham. Han vidste, at han nu fik Lov at komme til Hjemmet, hvis Borgeled aabnedes for Mennesker Julenat. Derfor kunde han tage Del i det Frydekor fra Betlehem, som trods alt aldrig forstummer. At Jorden ikke er Glædens Hjem, er Mennesker blevet grundig belært om. Vi kan faa Lov at opleve Glæde, men har ogsaa Erfaring for, at den kan svinde hastig.

Naar vi siger: Jeg ved, hvor Glæden har sit Hjem, maa vi lære det af Gud selv, som har aabenbaret Mennesker det ved Jesus Kristus; og det er ogsaa Gud selv, der maa fortælle os, at vi har faaet Barnekaar i dette Glædens Hjem, da vi som smaa blev baaret til Daaben. Da aabnedes Himmelen over os; der var ingen, der saa det bogstavelig; men der skete det, at der blev knyttet en Forbindelse mellem vor Fader i Himlen og os. Og det er det glædeste Budskab,

det kristne Evangelium, at denne Forbindelse er der. I en Adventssalme beder vi Gud

vort Hjerte saa bevare
i Kristus Jesus, at vi maa
den rette Juleglæde faa,
som aldrig skal bortfare.

Den rette Juleglæde er Vorherres Gave til os, naar vi hviler i Troen paa, at han, som Julenat lukkede op for Glædens Hjem og knyttede Forbindelse mellem Himmel og Jord, har givet os — ligesom Stefanus — at leve under en aaben Himmel.

Hans Jakobsen.

Er vi Tilskuere?

Verden larmer omkring os. De Lyde, som vort Øre oppfatter, er kun et svagt Ekko af det, der sker derude. For os er det en Beretning om sønderskudte Hjem og lemlæstede Mennesker, det er en Meddelelse om saa og saa mange nedskudte Flyvemaskiner og saa og saa mange tusinde „mistede“.

Vort Øre hører det; men vor Sjæl gør Modstand mod at lade os forstaa og fatte det. Vor Fantasi arbejder, men den naar ikke ind i Virkeligheden, som den er. Vi ved ikke, hvordan det er at vende hjem til en Millionby, der er jævnet med Jorden. Vi har ikke set de uendelige Tog af Mennesker, der forlod deres Hjem uden at vide hvorhen og hvordan, uden Mad og uden Haab, set dem „flygte“, som et Øjenvidne siger det „med en Fart af fem Kilometer om Dagen for Tanks, der gaar frem med over hundrede Kilometer i Timen, og for Flyvemaskiner, der bevæger sig med en Fart af seks hundrede Kilometer i Timen.“

Vi hører Ekkoet ude fra Verden. Og der er andre Lyde nærmere ved, som faar Blodet til at banke i vore Aarer, ogsaa i Danmark er der noget galt. Og der sker Ting omkring os, som gør os urolige. Der er Skred overalt. Det store Drama udspilles. Sidder vi som Tilskuere? Vedkommer det os? Er vi med i det?

Selvom vi vilde nøjes med at være Tilskuere, kan vi ikke blive det. Vi er paa Scenen, vi har faaet vor Rolle tildelt og maa spille med; det foregaar ikke udenfor os, men omkring os og i os; vi er midt i Spillet.

Hvor staar da jeg i Opgøret, hvad er min Rolle, og hvor er min Plads?

Hvis vi kaster en Sten i Vandet, har vi set, hvordan der dannes sig Bølgeringe udenom det Sted, hvor den faldt. De første Ringe er tydelige, senere bliver de svagere, men alle er sluttede. Paa samme Maade gaar det med Mennesket, der fødes, Tilværelsen former sig om ham som disse Ringe. Samfundet indeslutter ham, eller slutter op om ham. Han er midt i Samfundet. Han er en levende Celle i Samfundslegemet. Han er en Del af et Hjem, et Hjem, der igen sammen med andre Hjem danner et Land, Landet, der igen sammen med andre Lande danner et endnu større Samfund.

Der kan nævnes mange mellemliggende Ringe, men de er der alle.

Naturen følger sine Love. Ethvert Legeme bygges op af Celler, hver Celle er en Del af Legemet og har sin Opgave deri. Paa samme Maade er hvert Menneske en Celle i Samfundets Organisme. Vi er ikke Tilskuere, vi er en Del af det, som sker. Menneskehedens Fallit er min Fallit, mit Lands Ydmygelse er min Ydmygelse, min Kammerats Svigten er min Svigten. Den franske Flyver St. Exupéry udtrykker det saadan: „Enhver er ansvarlig for alle.“

Exupéry skildrer i sin Bog „Krigsflyver“ en Recognosceringsflyvning over fjendtlig Terræn kort før Frankrigs Sammenbrud. Men det er ikke Flyvningen, der er det egentlige, det er de Tanker, der gennemkrydser hans Hjerne, mens han manøvrerer sin Maskine i ti tusinde Meters Højde. Selv ved han, at hans Flyvning er meningsløs, og han gør sig intet Haab om at vende tilbage. Hvad Frankrig nu kan udrette er kun et Forsøg paa at slukke en Skovbrand med et Glas Vand.

I disse Timer Ansigt til Ansigt med Døden krydser Tanker, Oplevelser og Erindringer hans Hjerne. Sandheden er smuldret for ham; men gennem det altsammen finder han frem til Erkendelsen af Mennesket over Individet og som en Del af Sammenhængen.

Om Mennesket siger han: „I Aarhundreder har min Kultur troet, at Gud blev anskueliggjort i Mennesket. Mennesket var skabt i Guds Billede. Man ærede Gud i Mennesket. Menneskene var Brødre i Gud. Denne Afglans forlenede hvert Menneske med en umistelig Værdighed. Menneskets Forhold til Gud viste klart hans Forhold til Næsten.“

Om Menneskets Forhold til sine Omgivelser siger han: „Jeg er ikke Tilskuer, der sidder og ser et smukt Skuespil. Hvad angaar Skuespil mig? Jeg elsker min Eskadrille, fordi jeg er en Del af den, fordi jeg suger Næring af den, og fordi jeg er med til at give den Næring.“ Og videre et andet Sted: „Det er ikke alene mine Kammerater, jeg føler mig knyttet til. Gennem dem føler jeg mig knyttet til hele mit Land. Naar Kærligheden først er spiret frem, da skyder den Rødder, der aldrig standser i Væksten.“ Han gaar ind under sit Lands Ydmygelse og Sammenbrud uden at bebrejde nogen noget, fordi han er en Del af sit Land.

„For at være maa man først og fremmest tage sin Byrde paa sig. For kun et Par Timer siden var jeg blind. Jeg var bitter. Nu dømmes jeg klarere. Ligesom jeg nægter at beklage mig over andre Franskmænd, nu da jeg føler mig eet med Frankrig, saaledes forstaar jeg heller ikke, at Frankrig beklager sig over den øvrige Verden. Enhver er ansvarlig for alle, Frankrig er ansvarlig for den øvrige Verden — — —.“

Og han fører Tanken videre: „Endnu engang faar jeg en stærk Fornemmelse af et vidunderligt Slægtskab. Mennesket, der i Aften har taget Bolig i mig, kan blive ved med at opregne dem, han kalder sine. Mennesket, Fællesnavneren for Folkelag, for Racer ...“ — „Naar Sporene i Sneen histoppe (i Norge) fortæller sine Eventyr, naar Tulipanerne dyrkes i Holland, naar Flamencos synges og danses i Spanien, saa tjener det kun til at gøre Mennesket, og derigennem os, rigere.“

Saavidt Exupéry, disse løsrevne Citater, siger det samme: Mennesket er en Del af Cellesystemet — lever med og i Bølgeringene.

Det vil altsaa sige, at enhver af os er medansvarlig i det, som sker, og for det, som skal ske, enhver af os har sin Del af Opgaven, naar Samfundet skal genrejses.

Hvor ligger saa vor Opgave? Den ligger ikke i den yderste Bølgering, gjorde den det, var det haabløst. Opgaven ligger indenfor den inderste Ring, løses den der, kendes Virkningen ud til de yderste Ringe, udad til dem er Retningen og Maalet.

Der fortælles om den italienske Billedhugger Michelangelo, at han engang fik tilbudt en mægtig Marmorkolos, som en anden Kunstner havde forhugget og opgivet at faa noget ud af. Michelangelo stod og betragtede den mishandlede Blok, og da han havde staaet lidt og set paa det døde Marmor, saa han for sit indre Blik en Skikkelse faa Liv i Blokken. Og da gjorde han ikke som andre Kunstnere, satte Haandværkere til at borthugge det groveste, nej, han greb Hammer og Mejsel og gik selv i Lag med Opgaven. Han huggede løs paa det, der var ham nærmest, og skabte af den mislykkede Blok een af de skønneste Skikkelser, Kunsten har frembragt.

Som det gik Michelangelo, gaar det os alle. Ser vi Syner, drømmer vi Drømme, møder vi Ideen, vil vi bygge op, maa vi selv tage Redskaber i Hænderne, og begynde netop der, hvor vi staar, ved de — maaske uanselige — Opgaver, der foreligger nu, og ikke vente paa dem, der skal komme.

Hvor ligger saa Opgaven for mig, den enkelte?

Den ligger foran mig i det lille Samfund, jeg lever i, i mit Hjem, blandt mine nærmeste, blandt mine Kammerater, i den Forening, jeg tilhører, paa den Skole, hvor jeg er, i den Plads, jeg fik til November, i mit daglige Arbejde, i Brugen af min Fritid, i Valget af mine Fornøjelser, i Arbejdet, i Glæden, i Kirkegangen, i Fællesskabet med mine Medmennesker.

Mine Redskaber er Ord, Tanker og Handlinger.

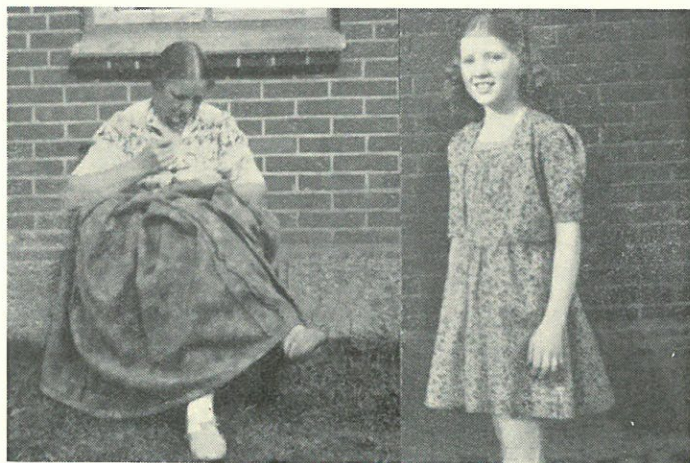
Og Danmark kalder paa os: „Jeg er svag udadtil, gør mig stærk indadtil!“ Vi maa gaa ind i Ydmygelsen sammen med

vort Land for at faa Ret til at være med til at bygge det op. Der er Brug for, at vi besinder os paa, hvem vi er, og hvor vi er, og der er Brug for, at vi træner os i at holde Hjertet varmt og Hovedet koldt.

Vold og Uret hører til Dagens Orden, Verden er fyldt deraf, og passer vi ikke paa, gaar den ind i vore Sind som noget, der — desværre — nødvendigvis maa være saadan. Det kan være vanskeligt at skelne mellem Ret og Uret, mellem Sandhed og Løgn, naar alle Begreber vendes op og ned. Har vi nogen Rettesnor?

Mennesket fik engang en Leveregel, som stadig er gyldig. „Alt hvad I vil, at Mennesker skal gøre mod jer, det skal I ogsaa gøre mod dem.“ Det kan ogsaa betyde, at hvad vi ikke ønsker, de skal gøre mod os, skal vi heller ikke gøre mod dem; men det kan a-l-d-r-i-g betyde „Det gør de imod mig, saa har jeg ogsaa Ret til at gøre det mod dem.“ Reglen har stadig Gyldighed for Mennesket saavel i smaa som i store Forhold.

Ude fra de yderste Ringe kaldes der paa vor Indsats. Der er Brug for, at der tænkes Tanker om Fred og Forstaaelse mellem Mennesker og Nationer, der er Brug for Vilje til

SIDSTE HAAND PAA VÆRKET

Handling bag Ord og Tanker. Der er Brug for nye Principper ved Genopbygningen af det store Samfund og til Beskyttelse af det, naar det engang rejser sig af Ruinerne, der er Brug for, at vi alle staar bag ved Bestræbelserne for, at Mennesket igen kan faa Menneskeret og Menneskeværd. Der er Brug for os. Vi er med i Nederlaget, og skal ogsaa være med i Oprejsningen. Vi er ikke Tilskuere.

Og vi siger endnu engang, som vi saa ofte har sagt det:

„Og vi vil gerne ta' vor Tørn,
saa snart vi tør os melde,
og faa vor Plads blandt Tidens Børn
og ikke blandt dens Trælle.“

Marie Risegaard Jakobsen.

En af Skolens Opgaver.

Et Folk skal, saavel som det enkelte Menneske, have en Livsretning, der styrer mod et bestemt Maal. Denne Retning kan komme ud for Situationer, hvor den ændres, saa Kursen bliver saa usikker og famlende, at endog den rigtige Retning tabes af Syne. Mange Lande og Folk har i Dag fuldstændig mistet den rigtige Retning og styrer i Blinde. Der er da ingen normale Mennesker, der tør paastaa, at det er rigtigt, at Verdens unge ødelægger og udsletter hinanden, og at Alverdens Klogskab og Snille kun gaar ud paa dette, at opfinde og fabrikere Mordmaskiner, der kan ødelægge saa meget og saa mange som mulig. Det kan da heller ikke være rigtigt, at de forskellige Lande gennem deres Propaganda kun prædiker Hadets Evangelium. Alle kan vel være enige om, at der maa en Kursændring til, naar denne forfærdelige Krig engang hører op, hvis den ikke skal gentage sig. De sejrende — saavel som de besejrede — maa lære at forstaa hinanden og erkende dette, at alle faar Brug for en fast Vilje til at vise Fordragelighed og Samarbejde, baade Nationer og de enkelte Mennesker imellem. Det er her, jeg mener, at Skolen — og især Skolen for den voksne Ungdom — kan yde en Indsats: Ved at hjælpe til med at danne den kommende Generations Sind og Tanker saaledes, at den vil arbejde for en større mellemfolkelig Forstaaelse og indbyrdes

Tolerance. Her i vort kære Fædreland er vi saa lykkelige, at Lovgivningsmagten gennem nye, gode Love har rakt Skolen en udstrakt Haand. Rammerne er i Orden. Skolens Dør er lukket op. Til I unge kan Skolen med Hostrup sige:

„Derpaa maa I unge svare,
det til eder staar,
om af Roret sig skal klare
Dag med Krans om Haar,“

thi hele vor nuværende og forhaabentlig ogsaa kommende Ungdomsskole er bygget paa Frihedens Grund. De unge maa komme af egen Lyst og Trang, men da der er saa mange forskellige Skoler, hver med sit Præg og sine Fag, saa er der noget for enhver Interesse. Nu gælder det saa blot om, at I unge flokkes tæt paa Skolebænken, og med Lyst og Iver tager fat, og at de, som skal lede og give, maa have de rette Evner og det rette Sind, saa begge Parter kan mødes i frugtbart Arbejde. I Skolen skal der selvfølgelig arbejdes med det rent dygtiggørende og oplærende. Men ogsaa paa dette, som jeg har nævnt: Læren om: At vi dog maatte opøves i dette at taale hinanden baade enkeltvis og Landevis. Der er selvfølgelig meget, der kan give Anledning til Strid baade indenrigs og udenrigs. De store politiske, økonomiske, religiøse og mange flere Forhold skal jo løses, men de maa kunne løses uden bitter Strid og dødeligt Had. De indenrigske Spørgsmaal bliver sikkert ikke lettere at løse efter Krigen, thi Pengene har jo flydt rigeligt her i Landet, og det bliver ikke let at komme nedad igen med Indtægterne. Der bliver sikkert ogsaa mange politiske Anliggender, der efter Krigen vil give Anledning til Strid. Netop paa det Omraade er det, at jeg mener, Skolen kan gøre en Del. Den maa prøve paa at vise de unge: At Arbejderne ikke kun tænker paa at faa den størst mulige Løn for det mindst mulige Arbejde, og: At Arbejdsgiveren ikke ønsker at presse saa meget ud af sine Arbejdere som muligt til den mindst mulige Løn. At Landmanden ikke altid tror, at han

udnytttes paa alle Omraader. Den (Skolen) maa ogsaa mere og kraftigere vise hen til dette, at skønt der er mange Særinteresser, saa er der saa meget mere — og langt mere værdifuldt — der er fælles: Land, Folk, Sprog, Historie, Litteratur o. m. m. Vi kan jo dog slet ikke undvære hinanden. Det er, som Blicher siger:

Fynbo, Jyde og Sjællandsfar,
til eet Hus vi alle jo hører.
Gud Fader os alle i Troskab bevar,
os alle til Enighed føre.

I Udenrigspolitikken har der det sidste Aarhundrede været talt, skrevet og praktiseret mellemfolkelig Forstaaelse, og hvad er der kommet ud af det: 2 Verdenskrige med Blod, Sorg og Savn.

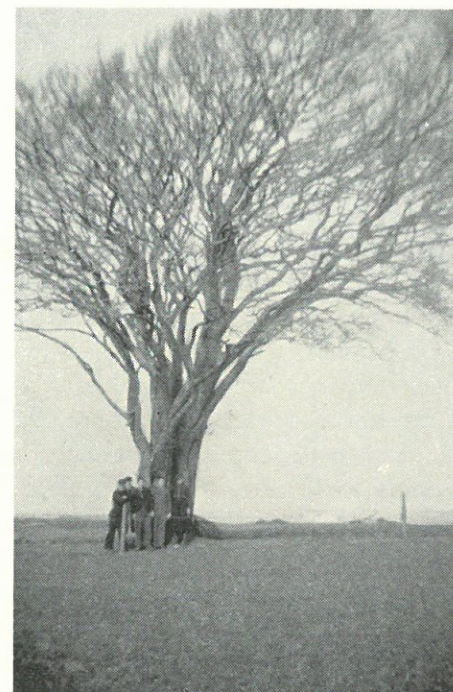
Der maa dog være en anden Løsning end denne. Der kan Skolen henvise til de nordiske Folk. Det vilde da vist nu være utænkeligt med en Krig mellem disse Lande, skønt der tidligere har flydt meget Blod Landene imellem og saet kvælende Had.

Jeg mener altsaa, at Skolen for de voksne unge: Højskoler, Ungdomsskoler — baade kommunale og private — og Aftenskoler her har en stor Opgave, som den kan være med til at løse ved at tage politiske, økonomiske og mellemfolkelige Spørgsmaal mere med ind i Undervisningen og bevidst paavirke Eleverne hen imod en bedre Forstaaelse mellem de enkelte Mennesker og Nationer.

Lad Ungdomsskolens Valgsprog blive:

„Et saadant Liv jeg ønsked al min Æt
og pønsed paa med Flid at forberede.“

Chr. Dam.

Aaret,
der svandt.

SKELTRÆET

Kære gamle Elever! —

Da vi for en Del Aar siden havde vor udmærkede Tur til Faarevejle og København, sad jeg en Dag paa en Grøttekant derovre paa Sjælland sammen med en Flok gamle Stidsholt-Elever. Vi var ved at opfriske Minder fra den Gang, de var her. For mig var det en Glæde at høre dem fortælle om alt det, de havde været glade for, og som stadig bandt dem til Skolen.

Jeg kom da til at spørge om, hvad det saa var, som i særlig Grad stod for dem som det gode ved deres Skoleophold, og som nu laa øverst i Erindringen. Her blev Svarene forskellige. Det blev ikke nogen Diskussion, for hver enkelt var mere end villig til at indrømme Rigtigheden af, hvad de andre fremførte; men jeg fik altsaa Lejlighed til at

se hos den lille Flok, at det var forskellige Ting, som blev fremhævet, naar man skulde nævne det bedste. Jeg skal senere røbe Svarene, i hvert Fald nogen af dem. Lad mig dog straks tilføje, at jeg er klar over, at Svarene muligvis ikke vil falde ens fra den samme Elev lige efter vedkommendes Skoleophold og f. Eks. en halv Snes Aar senere.

Nu sidder jeg i en sen Nattetime og skal fremdrage Minde-der for jer fra det nu svundne Aar. Det skulde synes at være en let Opgave, da der er saa meget at fortælle om, og det tillige er lyst og godt alt, hvad jeg har at berette om her fra Skolen.

Men alligevel er det ikke nær saa let, naar man bliver ene om det, som det var derovre paa Sjælland, da der var flere til at fortælle. Jeg kan selvfølgelig ikke faa stor Hjælp fra dem paa Grøfttekanten; de er spredt for alle Vinde, og de ved ikke, hvad det sidste Aar har bragt — har maaske oven i Købet glemt, hvad de selv sagde den Gang. Men jeg vil gerne have dem til Hjælp alligevel ved, som jeg nævnte før, at røbe deres Svar, samtidig med at jeg fortæller et og andet fra det sidste Aar.

De forskellige Udtalelser er saa nøjagtige, som min Hu-

VINTERDRENGE

kommelse er i Stand til at bringe dem; men Rækkefølgen vil jeg selv bestemme.

En sagde: *Jeg var glad for Arbejdet, vi havde en god Plan, og det var altid Lysten, der drev Værket.*

Ja, han er en brav Fyr, den Vinterdreng fra 19???. Men vi har i det svundne Aar haft 38 lige saa storartede Fyre, — forøvrigt vor største Vinterskole — og 27 ikke mindre storartede Piger, og er det rigtigt, at det er Lysten, der driver Værket, da er dette blevet drevet godt, for der var i Sandhed megen Lyst til Stede. Nu skal jeg afholde mig fra at holde Lovtale her i Aarsskriftet over de to bortdragne Elevhold. Det blev gjort enstemmigt af os alle ved Afslutningerne. Jeg vil nøjes med at sende dem en særlig Hilsen med Tak for, at Værket lykkedes saa godt ved deres Lyst og trofaste Arbejde.

Om Skolens daglige Arbejde har jeg ikke i Aar noget særlig nyt at fortælle.

De senere Aars Forøgelse i Elevtallet har bevirket, at vi mere end tidligere arbejder i Hold. Vi har nu A-Hold og B-Hold i 4—5 Fag. Planen for det daglige Arbejde betyder meget.

KASSEROLLEASSISTENTER

FORANDRING FRYDER . . .

Da Kristen Kold begyndte sin Højskole paa Ryslinge Mark for snart 100 Aar siden, havde han ingen Plan, fortæller han, og benyttede ikke nogen særlig Metode. Han havde et Maal; det var det hele, men ogsaa det vigtigste. Han var bange for, at Plan og Metode skulde overskygge Maalet. Efterhaanden indførte han dog en vis Plan for Arbejdet og opdagede, at det ingenlunde svækkede ham i hans Bestræbelser for at naa Maalet.

Da den nye Lov for Ungdoms- og Efterskoler kom i Fjor, var det med megen Tilfredshed, man konstaterede, at Skolerne stadig staar fuldstændig frit med Hensyn til Arbejdets Planlæggelse, d. v. s. baade med Valg af Fag og Undervisningsmetode, og saaledes maa det ogsaa være.

Som Lysten hos Eleverne er en Forudsætning for, at Arbejdet lykkes, er Friheden en Forudsætning for Skolen for, at Maalet naas, fordi den frie Ungdomsskole er Personlighedens Skole.

Vi har i dette Aar atter haft en Stab af gode Medarbejdere, og det er ikke det mindst vigtige. Frk. Søndergaard er nu, som jeg fortalte i Fjor, Lærerinde her baade Sommer og

Vinter. Frk. Lindberg var Husholdningslærerinde her igen i Sommer, og Sv. Starcke Jensen Lærer paa Vinterskolen.

Vor fælles Ven, Dam, trodser stadig Vejr og Vind og — Krigsgummi og kommer til sine faste Timer baade Sommer og Vinter. Min Kones og mine Timer er de samme fra Aar til Aar.

— Men nu ikke mere om Arbejdet.

Saa var der alle de gode Sammenkomster, siger en af dem paa Grøftekanten og begynder at fortælle Træk fra hyggelige Vinteraftener, naar vi alle sad samlet. Han har jo Ret. Hvor betyder det dog meget, hvad vi har sammen i Fritiden; og jeg vil i hvert Fald ikke være ked af, om der er nogle, som først tænker paa dette, naar Tankerne gaar tilbage til Skolen. Jeg tvivler aldeles ikke om, at Elever og Lærere i helt andre Skoleformer kan være Kammerater og dele meget godt med hinanden, selv om de kun har Timerne at være sammen i; jeg mindes i den Forbindelse min egen Realskoletid i sin Tid med stor Glæde; men det er uomstødeligt, at den frie Ungdomsskole har en mægtig Fordel i dette, at man har Fritiden sammen ogsaa.

MIDDAGSPAVSE VED SOLSBÆK STRAND

HER ER ALTID GODT HUMØR —

Jeg har ofte moret mig over at lægge Mærke til, at en eller anden, der i Begyndelsen ikke rigtig har kunnet faa sin Mund vendt til at sige „du“ til os i Timerne, eller naar han eller hun kom ind „paa Kontoret“, ganske naturligt gjorde det, naar vi ellers var sammen. Det er selvfølgelig kun en Biting, men er dog et Vidnesbyrd om, hvorledes man uden for Timerne i kammeratligt Lag kommer i Kontakt med hinanden.

Mangel af Bilen og andre lignende Forhold har gjort, at jeg sjældn i det sidste Aar har været hjemmefra til Møder; — ærlig talt har jeg været glad for at have Tiden til Raadighed herhjemme, selv om jeg somme Tider har daarlig Samvittighed over Folk og Foreninger ude omkring.

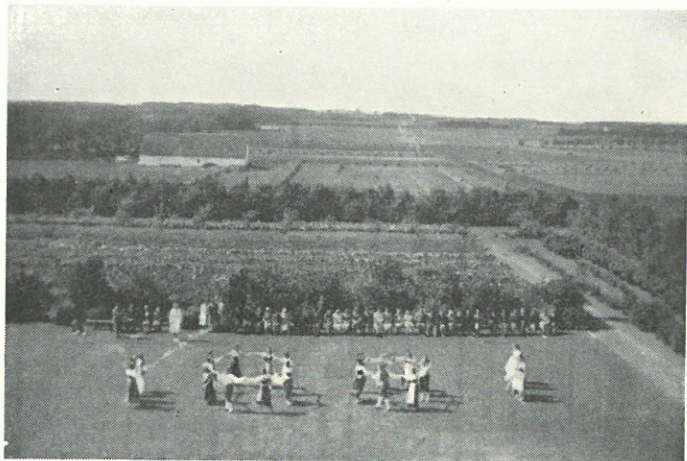
Naar jeg sidder og tænker paa dem, der kom — og rejste igen i dette Aar, er det ikke først og fremmest paa, hvem der var gode til at skrive Stil el. lign., men paa de Aftener eller Søndag Eftermiddage, naar vi sad sammen og havde Oplæsning eller legede „sorte Kunst“ og saadan noget, eller naar der blev optraadt med et eller andet. Jeg var meget glad for en Gang om Ugen at have „Haandgerning“ med Pigerne. Saa læste vi f. Eks. „Nøddebo Præstegaard“.

Mens Talen er om Sammenkomster og om, hvad der ellers foregaar, nævner jeg nogle af Aarets Begivenheder.

Først Vinteren: Vor Juleafslutning var meget festlig. Der er Stemning over den Aften, vel Aarets bedste Aften. Som sædvanlig havde vi Juletræ Helligtrekongersaften, da vi mødtes igen efter Ferien. Enkelte Aftener havde vi sammen med Stidsholt Ungdomsforening med forskelligt Program; et Par Gange saa vi Film; Lærer Laursen, Sønderkov, viste „Vendsyssel-filmen“ og en anden Aften „Storbyens Blændværk“. Ved Skolens Adventsmøde talte Biskop Smith, Aalborg; ved andre Møder blev der talt af Pastor Edvard Pedersen, Aalborg, Pastor Siegumfeldt, Vester Hassing, Pastor Arentoft, Fjerritslev, og Pastor Bisgaard, Bjergby. Vi var ogsaa i Vinterens Løb et Par Gange til Møde i Dansk Ungdomssamvirke i Sæby.

— ALTID GLADE PIGER

FORÆLDREFEST SET FRA TAGET

Af Sommerens Begivenheder først de aarlig tilbagevendende: Elevmødet, Sommerens store Dag, Forældrefesten og Venindefesten. Sol og Sommer, Feststemning og godt Humør prægede det altsammen. Selvfølgelig maatte Pigerne ved disse Lejligheder vise Gymnastik og Folkedanse og optræde paa Scenen.

Ved Foraarsmødet talte Provst Hindsholm, Albæk, og Pastor Møller, Jerslev.

Første Søndag i Juni holdt Hovedkredsen „Vendsyssel“ Sommerstævne her paa Skolen med mægtig Tilslutning. Ved Gudstjenesten forud i Badskær Kirke prædikede jeg. Kirke og Vaabenhus var fyldt til Trængsel af Ungdom fra alle Egne af Vendsyssel. Talerne ved Mødet her paa Skolen var Forstander Graae-Rasmussen, Ungdomsskolen „Solherv“ i Vebbestrup, og Fru Thora Daugaard, København.

Et andet stort Ungdomsstævne holdtes her i Juli, det var Sommermødet for „Dansk Ungdomssamvirke“, Sæby-Afdeling. Forfatteren Jørgen Bukdahl talte. Alle, som kender Bukdahl, vil forstaa, at det var en stor Oplevelse. Gymnastiksalen var i bogstavelig Forstand fyldt til sidste Plads. Efter Foredraget var vi i Haven. Bukdahl talte igen, mægtigt

og betagende, og vi glemmer heller aldrig, da alle Sommerpigerne i Projektorbelysning skred forbi med Faner. Denne Flagparade er Sommerens smukkeste Opttrin.

Sammen med Stidsholt Ungdomsforening havde vi en god Aften, hvor Lærer Arentoft, Sæby, underholdt med en fortræffelig Oplæsning.

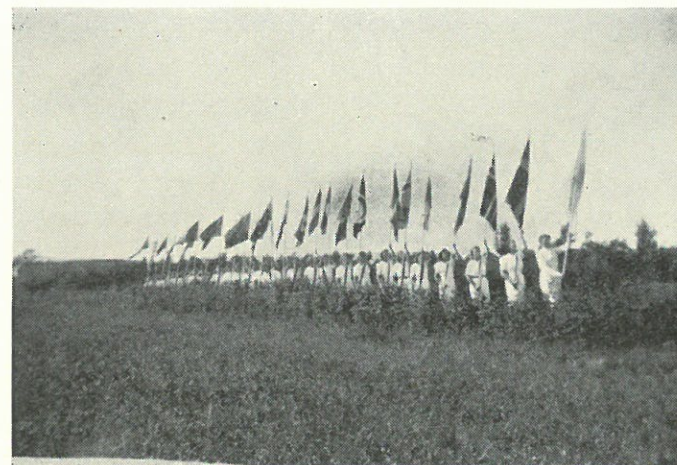
Efteraarsmødet fik vi ikke Lov at holde i Aar. I Stedet for havde vi en Gudstjeneste i Badskær Kirke, hvor Pastor Edvard Pedersen prædikede.

Pastor Traulsen, Vejgaard, var her et Par Dage og talte for Eleverne; ogsaa andre har glædet os ved deres Nærværelse, og der kunde endnu være en Del at føje til.

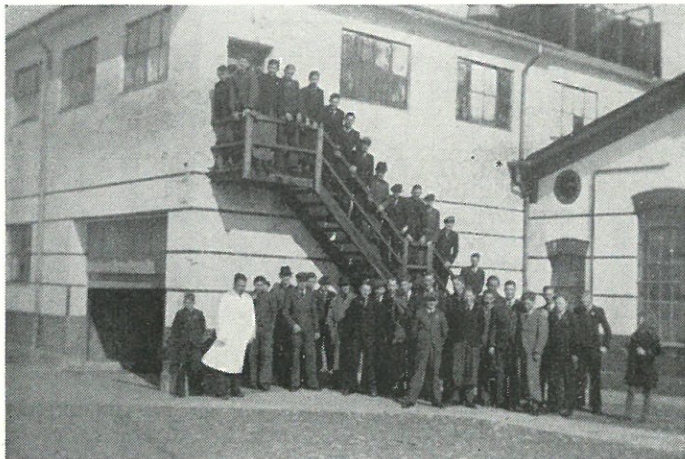
Men jeg maa tilbage til mit Selskab.

Alle de skønne Ture, vi havde, er der saa en, der siger. Det er en af Pigerne, for det er jo mest om Sommeren, vi kommer paa Udflugt.

Helt undgaa at blive beklemmt om Hjertet kan man ikke, naar man mindes en gammel Elev før 1939 tale om de skønne Ture. Ved en naturlig Tankeforbindelse kommer man til at tænke paa disse 4—5 Dages Rejser, som vi havde til Sønderjylland, Langeland, Sjælland og Sverige. Det kan

28 LANDES FLAG

BESØG PAA SÆBY SLAGTERI

jo vare noget, inden de Rejser kommer i Gang igen. Lad os glæde os, til den Dag kommer. Men de aarlige Udflugter med nuværende Elever har der ikke været noget Afbræk i, og det er vi glade for.

Vi var i Vinter paa vor traditionelle Tur til Aalborg og havde en god Dag der.

Vi saa forskellige store Virksomheder og sluttede som saa ofte før i Paladsteateret.

Selvfølgelig var vi ogsaa paa enkelte korte Ture, saaledes til Sæby og paa Sæbygaard.

Sommerpigerne var vidt omkring; i Voersaa, Frederikshavn, Storskoven, Tolne Skov, hvor de optraadte ved Ungdomsforeningernes Tolnestævne, i Mølholt som Gymnastikforeningens Gæster Sct. Hans Aften, i Thorshøj og Hørby til Folkedanse. Den 28. og 29. August var vi i Ø. Hjeremitslev efter Indbydelse af Ungdomsforeningen. Det var jo Meningen, vi skulde have medvirket ved deres Sommerfest med Opførelse af „Danmark i tusind Aar“; men det hele blev naturligvis aflyst, og vi skyndte os at komme hjem, da vi havde hørt Radioen.

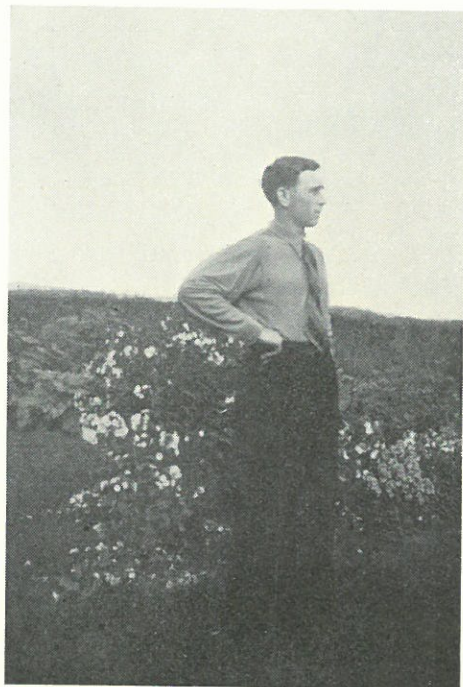
Alle de øvrige Ture var vellykkede. Med Tak mindes vi atter i Aar Besøg i gæstfrie Hjem. Vi var en Aften hos Ester Nielsen i Holbæk Møllegaard, og en anden Aften hos Grethe Kyvsgaard. I Anledning af Niels Stidsholts Fødselsdag var vi alle paa Besøg hos ham. Ogsaa Godsejer Arenfeldts, Sæbygaard, og Dams har gæstfrit modtaget os igen i Aar.

Alle disse Ture var rige paa Oplevelser, og de indgaar i Rækken af lyse Skoleminder. Vi klarede os da ogsaa gennem Sommerens Udflugter uden alt for mange Punkteringer; værre var det, naar Petra begyndte at cykle baglæns. Men lad nu det være.

Vi skal nemlig høre endnu en Udtalelse fra mine Medrejsende, hvis Ord har været Ledetraad for denne Beretning. Der er nemlig en, der slutter med at slaa fast: „Jeg

I GULDSTOL

VOR SPILLEMAND

tror, det er vanskeligt at sige, hvilken af de enkelte Ting, der er den vigtigste i et Skoleophold; *det er alle Tingene tilsammen, der gør det.* Det er Sandheden ogsaa om det Aar, der nu er svundet, og det er unødvendigt at føje mere til. Vi er glade og taknemmelige for, at vi trods alle Omskiftelser har haft Lov at holde Skole og haaber, at det saa blev til Glæde og Velsignelse ogsaa for dette Aars Elever.

— Vi er nu atter i fuld Gang med Vinterskolen; vi har 37 Elever.

I Oktober fik vi gjort alle Elevværelserne i fin Stand, saa de nu er baade smukkere og lunere end før; der er kommet Plader paa alle Vægge, og Værelserne er blevet limfarvet og malet i smukke Farver.

Af nyt om Folk, som I alle kender, kan jeg til Slut nævne, at vi til Maj tog Afsked med Frederikke efter 7 Aars „lang

og tro Tjeneste“. Ingeborg Bom fra Sæby, tidligere Kokkepige paa Askov, overtog Pladsen; — og vor gode Ven og Musiker, Svend Aage, er blevet gift med Jenny Langeland.

Til Slut sender jeg hver enkelt en hjertelig Hilsen med Tak for Trofasthed og Vennesind; en særlig Tak for alle de mange Hilsener fra jer mellem Aar og Dag. Bunken af Julehilsener fra gamle Elever vokser for hvert Aar, og det er jo umuligt at faa skrevet igen; men I kan være forvisset om, at hver enkelt Julehilsen modtages med største Taknemmelighed.

Modtag saa gennem dette Fællesbrev vore bedste Ønsker om en glædelig Jul og et godt Nytaar.

Hans Jakobsen.

En Hilsen.

Jeg vil gerne herigennem sende en Hilsen til alle gamle Elever. En særlig Hilsen til mine Kammerater fra jeg var Elev. Tænk, det er 8 Aar siden, vi oplevede denne herlige Sommer, ligeledes til I andre 12 Hold Elever, som jeg har været sammen med paa Skolen og har saa mange gode Minde-der sammen med. Hermed vil jeg ønske jer alle en rigtig glædelig Jul og et godt Nytaar.

Frederikke Christensen.

Træk af min Slægts Historie.

I den vestlige Udkant af Flade By paa Mors ligger den gamle Slægtsgaard „Bavnegaard“, der i over tre Hundrede Aar har tilhørt Bukh-Slægten og i syv Generationer er gaaet i Arv fra Far til Søn.

Det ældste kendte Navn i Slægten er Laurs Laursen, der er født 1611 i „Bavnegaard“. Han var Fæster under Viborg Hospital, som den eneste i Flade, han var pligtig til aarligt at yde i Gæsteri dertil: 6 Tdr. Byg, $\frac{1}{2}$ Td. Smør, 1 Svin og 4 Tdr. Are.

Det var en bevæget Tid i Danmarks Historie, hvori Laurs Laursen levede sit lange Liv. Han har levet under Kr. 4., Fr. 3. og Kr. 5. Han oplevede fire Krige, Adelens Fald og Enevældens Indførelse.

To af Børnene opholdt sig i Holland, hvormed Danmark paa den Tid havde livlig Forbindelse.

Sønnen Laurs overtog Gaarden, og ved et rigt Giftemaal kom der Velstand til Huse. Der findes to Skøder fra 1699 og 1707 hvorved, efter hans kgl. Majestæts allernaadigste Forordning, Laurs Laursen overdrages til fri Ejendom to Gaarde til henholdsvis 211 Rd. 13 Mk. og 184 Rd. 1 Mk.

Det var velhavende, djærve og dygtige, for nogles Vedkommende selvfølende Bønder, der nu prægede Slægten.

Indtil de sidste tre Slægtled har de alle boet paa Mors og paa en enkelt Undtagelse nær været Landmænd.

Der fortælles om en af dem, en Storbonde, at han en Dag kom ridende og da kom for Skade at ride over en Ko. Han vendte sig da om og sagde: „Hvis Koen har taget Skade, kan I henvende jer til Jens Lauridsen, Flade.“

Det blev forbudt at lave Brændevin, men han blev meldt for ikke at efterkomme Forbudet. Da Byfogeden kom for at se Brændevinstøjet, trak Jens Lauridsen roligt Flaske og Glas — med de smukke Blomster paa — frem og skænkede for Fogeden. Andet kom der ikke ud af den Underøgelse.

Søsteren Anna, hvis Mand var med i Krigen 1807—14, blev raadet til at sælge en stor Dynge Sten, der laa tæt ved Gaarden, svarede: „Nej, de kan ligge, til de bliver til Brød!“ Da der siden kom knappe Tider, solgte hun dem og fik Rug med hjem for dem, saaledes blev de til Brød. Hendes Mand, som hun troede var død, havde siddet fangen i Altona og kom en skønne Dag spadserende over Holland hjem.

Broderen, Peder Lauridsen, der overtog Slægtsgaarden, var ikke saa fremtrædende som Jens Lauridsen, men ogsaa han yndede Løjer og var hurtig til et træffende Svar.

Med hans Kone, Sidsel Jensdatter, kom Navnet Bukh ind i Slægten, og deres Søn Jens, der var opkaldt efter Bedstefaderen, Jens Pedersen Bukh, blev aldrig kaldt andet end Jens Bukh.

Jens Bukh karakteriseres som en handlekraftig og dygtig Mand, han havde Sans for Livets muntre Side og havde et opladt Sind for Fremskridt og Oplysning. Han begyndte, som en af de første der paa Egnen, med Mergling og Dræning. 32 Aar gammel kom han i Sogneraadet, blev Skolepatron og Fattigforstander. Han var Venstremand, og sammen med sin Broder Steffen kørte han de fire-fem Mil til Bjerget paa Hannæs for at stemme paa en Venstrekandidat. De var ogsaa de eneste Grundtvigianere i Sognet, maaske mere af Trang til Fremskridt og Oplysning end af personlig kristelig Trang.

Jens Bukh, der var med til at danne Valgmenigheden paa Mors, deltog 1862 i det grundtvigske Vennemøde i København, hvor han ogsaa besøgte Grundtvig.

1839 blev han gift med Grethe Marie Pedersdatter fra

„Klitgaard“, og med hende kom der noget værdifuldt ind i Bukh-Slægten.

Der siges om Klitgaardslægten, at den var Kernen i Morsø Bønder. Hendes Fader, P. Mortensen, var en streng Husbond, han var en Storbondetype og herskede som en Konge paa sin Gaard. Han bestemte temmelig afgørende, hvem hans Børn skulde giftes med, og da Jens Bukh, „Bavnegaard“, kom for at bejle og ytrede Forkærlighed for Inger Marie, lod P. Mortensen ham vide, at han giftede sine Børn bort efter Alder. Saa tog Jens Bukh den ældre Søster Grethe — og blev heller ikke narret med hende. Hun var en dybere og tungere Natur end sin Mand. Paa en egen rolig, sagtmodig og vindende Maade forstod hun at omgaas Folk, ogsaa de syv Sønner og den ene Datter, der voksede op i Hjemmet. Kunde Børnene ikke forliges, hvad der nok kunde hænde, kom hun med en Bemærkning som: „Vær nu stille, lille Børn, der bliver nok Vej mellem jer.“

En dyb Guds frygt havde hun i Arv fra sit Hjem, og hun sluttede sig inderligt til sin Mands Interesse for det grundtvigske.

Jens Bukh har udtalt, at den bedste Arv, man kunde give sine Børn, var en god Opdragelse, og han handlede derefter, saa godt han formaaede.

De ældste af Børnene fik deres første Skolegang hos et Par ældre Koner Gret' Knorborg og Gret' Appelen. Derefter kom de i Skole hos Sognets Lærer Poul Henriksen, en mærkelig Mand, der blev kaldt „Morslandets Voltaire“ og var paavirket af de franske Revolutions- og Oplysningstanke. Han var en fanatisk Modstander af den kristelige Vækelse paa Mors, men var derimod stærkt begejstret for den politiske Frihed.

Mærkelig nok har Jens Bukh staaet sig godt med Lærer Henriksen. Denne skriver i sin Selvbiografi, hvor ellers intet eller ingen finder Naade for hans Øjne: „Da min Nabo, en ung Mand, Jens Bukh, en af de opvakte Bønder, hvis aandelige Syn og Sans gik langt ud over det alminde-

lige, saa dette for Folket der i Egnen et halvt Mirakkel, anlagde han ikke alene selv en Plantage, men skjenkede mig endog et Stykke Jord paa 3 Skp. Land.“

Kom Børnene grædende hjem fra Skole og klagede over de Prygl, de havde faaet, blev de aldrig beklaget, og der blev intet gjort, for at det kunde blive anderledes, det hørte med til Opdragelsen.

Der gaar „Sagn“ om de mange muntre Lege og Drengeløjer, de syv Brødre kunde finde paa, og det rigtige Billede vilde ikke være tegnet af dem, om ikke nogle af disse ogsaa kom med her.

En særlig yndet Leg var denne: Brødrene tog fat i Hjørner og Kanter af et stort Rapssejl. En af de yngste blev anbragt midt paa Sejlet. Nogle mindre, vuggende Ryk efterfulgtes paa Kommando af et meget hurtigt og kraftigt, som fik den lille paa Sejlet til at fare til Vejrs — efter Sigende saa højt, at han kunde se over Tagrygningen ned paa Stenbroen inde i Gaarden.

Man kørte Korn ind, og i Stedet for at sidde paa Læsset red Lars ind ad Ladedøren. Faderen spurgte: „Hvad skal det forestille?“ og Svaret kom prompte: „Artilleri!“

Tre af Brødrene blev Gardister, og deres Fader besøgte dem ved en Manøvre i Viborg. Han traf da Fr. 7., som spurgte: „Hør min gode Mand, hvad søger De her?“ „Jeg vil gerne hilse paa mine tre Drengene,“ var Svaret.

Historikeren Fr. Barfod var Sommeren 1871 paa Besøg hos Pastor Lillelund. Han vilde gerne til Flade, og da han traf en Søn fra „Bavnegaard“, P. Mortensen Bukh, der var Medhjælper hos Poulsen Dal paa Galtrup Højskole, tilbød denne at vise Vej. De blev budt ind i hans Hjem, og da de kom ind i den gammeldags Dagligstue, blev de straks imponeret over at se flere Geværer og Rifler og hele Stuen pyntet med grønne Grene. „I er nok Jægere her,“ sagde Barfod. „Nej, men vi er danske Skytter,“ blev der straks svaret, „og vi venter vor Mor hjem i Aften, hun er oppe at besøge vor Bror i Vendsyssel.“

P. Mortensen Bukh var, som allerede nævnt, Lærer ved Galtrup Højskole. Om hans Gerning der hedder det, at han med luende Ilhu og rørende Beskedenhed søgte at fylde sin Plads. Han var i 31 Aar Lærer ved Vallekilde Højskole og flyttede derefter med Svigersønnen Lars Bækhøj til Olle-rup.

De andre Brødre blev alle Landmænd, een i Vendsyssel, to paa Holstebroegnen og tre i Flade, min Bedstefader, Jens Bukh, overtog Fødegården.

Om dem alle gælder det, at de hver paa sin Egn har taget stærkt Del i det aandeligt kulturelle og det politiske Liv hver paa sin Egn.

Som ganske ung kom Bedstefader paa Galtrup Højskole og senere paa Askov Højskole, og Paavirkningen fra disse Skoleophold kendtes paa ham Livet igennem. Han overtog „Bavnegaard“ 1882 ved sit Giftermaal med Ane Sandal. Han var en arbejdsom og dygtig Landmand, var mere forsigtig over for det nye og uprøvede end sine Brødre. Han var stærkt optaget af vort Folks Liv ogsaa i politisk Henseende, var i flere Aar ordførende Stiller for Venstres Folketingsmand. 1901 var han Medlem af den Delegation, som bragte Kongen Befolkningens Tak for Systemskiftet. I ca. 30 Aar var han Valgmand til Landstingsvalgene.

Jens Bukh var ordknap, lidt tungere end Brødrene, men hans Ord faldt med Vægt, og han var altid rede til at føre en Samtale om aandelige og kristelige Spørgsmaal. Hans rolige Temperament og gode Forstand gav ham et sikkert og sundt Omdømme.

Bedstefader var en Hjemmets Mand, han kunde more sig over Børnenes Leg og selv tage Del deri. Naar han om Vinteren kom kold hjem fra Nykøbing, husker Børnene ham sige: „Gud ske Lov for Hjemmet.“

„Jens Bukh var en værdig Repræsentant for Slægten, var ligesom dens Personliggørelse,“ skriver Brodersønnen Pastor Peder Bukh, der har samlet og udgivet Bogen „Slægten Bukh“.

Ved Bedstefaders Død 1930 skrev „Morsø Folkeblad“ bl. a. — Alle, der traf ham, blev snart klar over, at man her havde en rank Personlighed og et retskaffent Menneske for sig. Hele hans Færd var præget af hans redelige Sind og hans varme Hjerte, og det vil vække Vemod, at han ikke er mere.

Ved hans Jordefærd udtalte Pastor Krøjgaard: Med Jens Bukh er saa den sidste af de gamle Brødre gaaet bort. Der var over dem et eget Præg. Man kunde se, at de var i Slægt, og at det var en gammel Slægt. Ved at se paa dem kom man til at tænke paa et Ord i Selma Lagerlöfs Bog „Ingmar-sønnerne“, hvor hun lader den gamle Enke sige: „Vi Ingmarer bør give Folket et godt Eksempel. Vi skal vise, at vi er ydmyge over for Gud.“

Hos Jens Bukh var der noget af denne Gudsfrygt, dette at være ydmyg over for Gud, dette, at i Troen paa Gud og i Livet af hans Naade, der er Livskilden. Det gjorde sig ikke saa stærkt gældende i hans Tale, men de, der kender lidt til Hjemmet, ved, at i Troen paa Gud og i Livet med ham havde sin Plads i det Hjem og har præget det. Der var hos Jens Bukh noget ægte, noget paalideligt, noget, man

I HYTTEN SKOV

fik Tid til. Der var ikke noget overfladisk og ikke noget
Stille sig an, det var en gammel Bonde, en gammel kristen
Bonde. Det er en af de Skikkelser, som vil blive savnet.
Maatte der saa ske noget af det, der synges om i Sangen:

Mens Graven kastes, Vuggen gynger,
og Liv udsletter Dødens Spor,
saa immer sig igen forynger
hver ædel Slægt i Syd og Nord.

Med hjertelig Hilsen og Ønsket om en glædelig Jul.

Karen Søndergaard.

Ungdomsskole - Ungdomslejr.

Som ny Medarbejder ved Skolen har jeg faaet det ærefulde Hverv at skrive i Aarsskriftet. Netop fordi jeg er ny paa Stedet, har det voldt mig nogen Vanskelighed at bestemme mig for, hvad jeg skulde forsøge at skrive lidt om. Jeg har til sidst valgt at fremkomme med nogle Betragtninger om de Steder, hvor jeg tidligere har haft Lejlighed til at undervise unge Mennesker, Ungdomsskoler og Ungdomslejre.

Overskriften faar maaske nogle til at studse, de synes ikke, de to Ting kan sammenlignes, og det kan der være noget om, da de er vidt forskellige; men alligevel har de noget fælles, nemlig det, at det er unge, der kommer begge Steder. De tjener begge til Ungdommens Gavn, men de unge møder der ikke paa samme Maade. Jeg tør ikke paatage mig at give en udførlig Beskrivelse eller Sammenligning, men nøjes med et Par Betragtninger.

Ungdomsskolerne er langt de ældste og kendt af alle, Ungdomslejrene er en ung Institution og vel ikke videre kendt. Lejrene bliver befolket af Storbyernes arbejdsløse Ungdom. Fra Arbejdsanvisningen bliver Byernes unge, naar de har gaaet ledige en vis Tid, henvist til Ungdomslejrene. De bliver med andre Ord tvunget til at tilbringe en kort Tid af deres Ungdom paa en Lejr, hvis de ikke kan klare sig paa anden Maade. Her sigter man ganske vist i første Række paa praktisk Arbejde, men man er ogsaa blevet indstillet paa at give de unge en almen menneskelig Udvikling, hvilket jo stemmer udmærket overens med Ungdomsskolernes Hen-

sigt. Alligevel er der stor Forskel. Det ene Sted møder der en interesseret og lærelysten Ungdom, der selv har valgt at ofre en Tid paa Skolen. Det andet Sted møder man en Ungdom, der har faaet en forkert Indstilling over for Tilværelsen og møder uinteresseret til noget, den er tvunget til. Arbejdet kan ikke gøres paa samme Maade. Det er de interesserede, der danner Kernen i en Skole, og det er dem, der er Lærerens Opmuntring. Er alle uinteresserede eller sløve, er det drøjt for en Lærer. Der blev sagt af en Forstander ved en Ungdomslejr, at en Lærer ved Lejrene skal være noget af en Idealist. Det er rigtigt, men alligevel kan han ikke opnaa det Resultat, der burde opnaas. Eleverne skifter ofte dagligt, nogle rejser, andre kommer. Hovedparten af Undervisningen og Foredragene falder om Aftenen, og efter en 6—7 Timers Arbejdsdag i frisk Luft, kan man ikke forlange Oplagthed om Aftenen.

Et langt bedre Resultat vil sikkert opnaas paa de efterhaanden ret kendte af Kordegn Kofoed oprettede Skoler for arbejdsledige. Hans store Arbejde for at hjælpe de arbejdsløse unge er blevet belønnet med en stadig Vækst af Skolerne, og man har efterhaanden ogsaa vist ham Anerkendelse

VED SKOV SØEN

fra højere Steder. For nylig var der givet Tilladelse til, at man i alle Landets Kirker bad Menighederne give et Bidrag til dette Arbejde. Som før i Skolens Historie vil maaske det, der her er skabt paa privat Initiativ, komme til at danne Grundlaget for den videre Udførelse af Arbejdet fra det offentliges Side.

Ungdomsskolen er en gammel Skoleform og har bestaaet sin Prøve. Meget betydningsfuldt er det her, at de unge bor paa Skolen, de lever her et lille Afsnit af deres Liv. Hele Tilværelsen paa Skolen, Tonen, det daglige Arbejde og Samvær mellem Elever og Lærere giver en menneskelig Udvikling, hvis Betydning, man bliver mere og mere klar over. For mig synes det ogsaa klart, at Ungdomsskolen, som den drives ved de frie Ungdomsskoler, er den bedste Form for Skole for unge, og det var ønskeligt, at ogsaa mange af Byungdommen maatte komme en Tur paa Skolen.

Svend Hertz.

Af en Samtale.

Det er nu over 10 Aar siden, Forstander Hans Jakobsen, Stidsholt Ungdomsskole, blev Formand for Vendsyssel Hovedkreds af Ungdomsforeninger inden for De danske Ungdomsforeninger. I 1932 havde Hovedkredsen ca. 1200 Medlemmer. I Følge sidste Generalforsamlings Beretning har den nu 4400 i 42 Foreninger. Der har altsaa været stærk Vækst i Ungdomsarbejdet i disse Aar.

Adskillige af „Dansk Ungdom“s Læsere kender Forstander Hans Jakobsen fra De danske Ungdomsforeninger's Aarsmøder og fra Hovedkredsmøder, hvor han har ført Ordet. Vi vil gerne gennem en Samtale med Forstander Jakobsen uddybe Kendskabet yderligere.

— Vi spørger Jakobsen: Hvordan er du som Langelænder havnet oppe i det høje Nord?

Forstander Jakobsen svarer: Naar jeg tænker paa Vejen fra mit Barndomshjem paa Langeland til Stidsholt Ungdomsskole her ved Sæby, maa jeg altid mindes en Sommerdag for 27 Aar siden — jeg var da 11 Aar — da min Fader gik op til den gamle Lensgreve paa Tranekær Slot og søgte om Optagelse for mig i Lensgrevens Realskole. Jeg blev optaget og fik Friplads, og jeg havde det nok som H. C. Andersen, da han som stor Dreng saa København. Jeg følte, at nu var min Lykke gjort. Dette var i hvert Fald det første Skridt. Senere gik Vejen over Jonstrup Seminarium og Askov Højskolelærerkursus. Da der kom Tilbud her fra Stidsholt om at overtage Lærerstillingen ved Friskolen, var jeg Lærer i Esbjerg og gift. Til Maj 1929 flyttede min Kone og jeg til Stidsholt.

— Og her er din borgerlige Bestilling, om jeg saa maa sige, at være baade Præst og Skoleforstander?

— Da vi kom hertil, regnede vi ikke med at blive knyttet til Stedet, som Tilfældet blev. Vi var glade for Kredsen og Egnen. Vi holdt Aftenskole og virkede for Ungdomsforeningen; men vi savnede det daglige Liv paa en Ungdomsskole. Jeg havde mødt dette som noget nyt og friskt i Askov og Esbjerg, og min Kone, Marie Risegaard, hvis Barndom og Ungdom var knyttet til Vallekilde, var indstillet paa Ungdomsskolegerningen og havde uddannet sig dertil.

Men efter 2 Aars Forløb følte vi os overbevist om, at Stidsholt var Stedet at rejse den Ungdomsskole, vi drømte om. Vi købte et Stykke Jord ved Siden af Børneskolen, og 3. November 1931 aabnedes Stidsholt Ungdomsskole. 5 Aar efter udvidede vi og har nu Plads til 40 boende Elever.

I 1933 blev jeg ordineret. Forhistorien bestod i, at jeg i et Par Aar prædikede paa Skolen en Gang om Maaneden for Folk her paa Egnen. Disse Gudstjenester blev nu flyttet til den nærliggende Badskær Kirke. Ligeledes fra 1933 har jeg taget til Astrup Kirke en Gang maanedlig efter Indbyggelse af Kirkeligt Samfund. Der er 50 km til „Annekset“.

— Det var i 1932, du blev valgt til Formand i Vendsyssel Hovedkreds. Der har været Vækst i Arbejdet. Hvad skyldes det især?

— Ja, det er 11 Aar siden, og ogsaa det Arbejde har bragt mig megen Glæde. Det er rigtigt, at Hovedkredsen talmæssigt er vokset siden 1932, og det er mit Haab, at det maa faa Betydning rundt om Sognene, at Ungdomsforeningerne er i Vækst.

Hvad det skyldes, at Ungdomsforeningernes Antal er vokset, er vist ikke let at sige. Den Slags har mange Aarsager. Jeg har søgt at tjene efter Evne. Andet er der ikke at sige om det.

— Hvad præger i særlig Grad Ungdomsarbejdet i Hovedkredsen?

— At man arbejder godt i de enkelte Foreninger og ved, at Tyngdepunktet ligger dér. Men der er ogsaa god Forstaaelse af Sammenslutningens og Fællesskabets Betydning. Vendelboerne møder altid flinkt til Aarsmøderne.

— Hvordan er jeres Forhold til Dansk Ungdomssamvirke?

— Nogle af os var noget betænkelige straks; men adskillige Steder er der udmærkede Forhold og gode Fællesmøder. I Sæby og Omegn er jeg Formand og benytter Hovedkredsens Talere dér om Mandagen, naar vi har Hovedkredsmøde om Søndagen. Det er da Samvirke.

— Du repræsenterer Vendsyssel i D. d. U.s Styrelse og er Næstformand i D. d. U.? Det giver lange Rejser?

— Det er ofte understreget, at skal D. d. U. faa virkelig Betydning, afhænger det af de enkelte Medlemmer og Foreninger, og det er rigtigt; men et Styrelsesmedlem har et ganske særligt Ansvar, og det maa ikke fortones. Det er ikke nok at møde til Styrelsesmøde et Par Gange om Aaret; men man skal hver for sig finde nogle Opgaver, som man kan gaa ind for. Og disse Opgaver er selvfølgelig forskellige, men skal altid have til Formaal at tjene D. d. U. Jeg har, siden jeg blev valgt til Styrelsen i Ryslinge 1936 søgt at gøre et Arbejde paa Ledermøderne og saa iøvrigt være til Tjeneste i de Hovedkredse, der sender Bud efter mig som Taler. Naar man som Styrelsesmedlem er Hovedkredstaler, har man Ansvar for — uanset Foredragets Emne — at tale centralt om D. d. U. Det venter Folk med Rette. Lange Rejser afskrækker mig ikke, naar jeg bare kan gøre lidt Gavn derved; men det er jo begrænset, hvor mange Dage, der er i April og Oktober, de eneste Maaneder, jeg rejser ud paa lange Ture.

— Ungdommen i Vendsyssel? — spørger vi til sidst.

— Ja, det Spørgsmaal kan ikke besvares i faa Sætninger, og jeg vil ikke diskutere Ungdom og Forlystelse.

Blot dette: Den djærve, ægte Vendelboudom svigter ikke. Det har den aldrig gjort. Den véd, hvad det gælder. Men der er jo ogsaa unge, som ikke véd, hvad det gælder. Over for dem har De danske Ungdomsforeninger en særlig Opgave.

Ved Th. L.

VED SÆBY AA

Peter Chr. Kierkegaard -

Grundtvigs Discipel.

Peter Chr. Kierkegaard, der var Biskop i Aalborg 1856—75, var en af Danmarks mest lærde og veltalende Mænd. Med sine Prædikener og Skrifter, der udgør fem Bind, har han givet et betydeligt Bidrag til det danske Kirkeliv.

Han var en af de betydeligste blandt det første Slægtled af Grundtvigs Disciple og den betydeligste og mest veltalende Forsvarer af »Den kirkelige Anskuelse«. De, der gennem Tiderne har bekæmpet Grundtvigs »kirkelige Anskuelse«, har som Regel sat Angrebet ind mod Teorien om Trosordet ved Daaben som et Ord, der var skænket Apostlene og gennem dem Menigheden i de fyrretyve Dage mellem Paaskedag og Himmelfartsdagen; de har ment ordentligt at ramme Grundtvig med deres Angreb og har fremstillet ham som en Mand, der udgiver en Hypothese for et historisk Faktum.

Men Grundtvig er paa dette Punkt adeles skudfri, hvad de færreste ved, idet de tror, at det er ham, der har opstillet Teorien om »Trosordet af Herrens egen Mund« til Apostlene i de fyrretyve Dage. Men det er ikke ham. Det var hans lærde, skarpsindige Discipel Peter Chr. Kierkegaard, der fremkom med den Tanke, idet han tillagde de fyrretyve Dage mellem Paaskedag og Kristi Himmelfartsdag, hvorom Apostlenes Gerninger beretter, at »Herren viste sig for Disciplene i fyrretyve Dage og talte om de Ting, der hører til Guds Rige«, en overordentlig stor frelseshistorisk Betydning; thi hvad skulde Kristus tale med sine Disciple om i de fyrretyve Dage, der hørte Guds Rige til og var vig-

tigere end Daaben og Nadveren? Kierkegaard betragtede naturligvis ikke sin Teori som andet end det, den var: en Hypothese; men han troede paa den, og de senere Aars Forskning angaaende Daabens Ord har snarere bekræftet end afkræftet Teorien. Men det er iøvrigt ikke noget afgørende at faa denne Hypothese ophøjet til at være historisk Virkelighed. Det afgørende for Grundtvig og Peter Chr. Kierkegaard og hele det første Slægtled af Grundtvigs Disciple var ikke det, at Daabens Ord var »Ordet af Herrens egen Mund« i de fyrretyve Dage, men derimod, at det er Ordet af Herrens egen Mund i Dag.

Allerede i sin Disputats 1836 bygger han paa »Kirkeordet«. Grundtvig overværede Disputatsen i Regenskirken og skriver derom til Gunni Busck: »Du skal se, det bliver et stort Aar! Kierkegaard disputerede da i Fredags for Licentiatgraden, og sligt er jo kun Spilfægteri; men at man maatte døje en Disputats om at bygge hele Teologien paa Kirkeordet og se »Kirkens Genmæle« citeret, at Regenskirken var propfuld fra Morgen til Aften for at høre, hvad det blev til, er, om jeg ser ret, et af de store Tidens Tegn i vor lille Kreds, der sikkert har langt mere at betyde, end det selv er«.

I 1840 stillede Kierkegaard sig i Afhandlingen »Klippe- manden og Klippetroen«, der fremkom i »Nordisk Tidskrift«, klart og afgjort paa Grundtvigs Side. Og i Aarene derefter tog han paa Møder, i Konventer og Tidsskrifter vældige Holmgange med Skrifteologerne. Det var jo dengang som nu, at de mange hævder, at de henter deres Kristendom fra Skriften, uagtet de villigt indrømmer, at den kan være svær at forstaa, og at der er Folk, som bogstavelig næsten ingen Ting kan fatte, hvorfor Kristendommens Værdier altsaa er aabenbaret for de vise og forstandige og skjult for de umyndige, der ikke magter Dialektiken, men bare kan sige Ja til et Ord. Denne højt begavede Mand

stillede sig altsaa paa de enfoldiges Side ligesom Grundtvig. Denne fremragende Teolog stillede sig som afgjort Modstander af det »eksegetiske Pavedømme«, imod Teologens vældet.

Selv sin egen Broder, Søren Kierkegaard, maatte han bekæmpe, snart satirisk, naar han talte om, at han »sprang ned fra Spekulationens Stormast for at svømme paa de »70,000 Favne Vand« og køle sig af«, snart i ramme Alvor, som i 1855 i Roskilde Konvent. Søren Kierkegaard havde leveret krasse Angreb paa Grundtvig, hans kirkelige Venner og paa hele den officielle, statsunderstøttede Kristendom. Broderen imødegik ham skarpt paa Konventet og derover blev han saa fortørnet, at han senere nægtede at modtage ham, da han vilde besøge ham i København. Den 2. Oktober samme Aar lod Søren Kierkegaard sig indlægge paa Frederiksberg Hospital. Hans Broder vilde besøge ham, men blev atter afvist. Den 11. November døde Søren Kierkegaard.

I 1857, Aaret efter, at han var blevet Biskop i Aalborg, fik Peter Chr. Kierkegaard Lejlighed til at staa ved Grundtvigs Side og forsvare »den kirkelige Anskuelse«. Det var paa det skandinaviske Kirkemøde i København. Grundtvig var indbudt, men var lidt tvivlraadig, da han var bange for at komme som »Fredsforstyrrer«. Men han kom, og som den ældste blev han valgt til at byde Forsamlingen Velkommen. Desuden holdt han et af Hovedforedragene, og dermed fik han Lejlighed til for en anselig Kreds af Præster og Lægsmænd fra de tre nordiske Riger at gøre Rede for sin »kirkelige Anskuelse«. I sin Tale formanede han til, at man skulde fæste sin Kristentro til Gudsordet af Herrens egen Mund ved han egne Indstiftelser, Sakramenterne. Talen blev paahørt med megen Opmærksomhed og gjorde et dybt Indtryk paa Forsamlingen i Universitetets Festsal, hvor Mødet holdtes.

Hvad der satte Sindene stærkest i Bevægelse paa dette Møde, var et Ordskifte mellem den lærde Dr. Rudelbach, der engang havde været stærkt paavirket af Grundtvig, men nu var en uforsonlig Modstander af ham og hans Anskuelse, og den ikke mindre sværtbevæbnede Aalborgbisp Peter Chr. Kierkegaard.

Paa Mødets første Dag tog Dr. Rudelbach Ordet for at fastslaa, hvad han ansaa for ægte luthersk Kristendom. Han hævdede, at den lutherske Kirkes Bekendere maa »holde fast ved og aldrig lade sig rokke et Skridt derfra, at den hellige, apostoliske, profetiske Skrift er Guds aabenbarede Ord til Menneskene«. Den er »det Moderskød, hvorafter ogsaa Kirken er undfanget«.

Biskop Kierkegaard tog, skønt uforberedt, straks Ordet efter Rudelbach og imødegik ham i et udførligt Indlæg, der fremsattes med stor Kraft. Han hævdede, at han og de, han delte teologisk Betragtning med, var Talsmænd for »det økumeniske«, det fælleskristelige, som gaar forud for al Skrift og for alle teologiske Forskelligheder i de splittede Kirkeafdelinger. Følgelig kunde Skriften ikke være Kirkens Moderskød.

Næste Dag tog Rudelbach fat paany, og Skrifteologien kunde næppe faa en i videnskabelig Henseende stærkere bevæbnet Talsmand end ham. Nu gik han saa vidt, at han sagde: »Det er klart, at alle Herrens Apostle staar paa det samme Standpunkt«, at »de tillægger den hellige Skrift Evighedskræfter, en Kraft til Belæring, til Forbedring, til Optugtelse i Retfærdighed (2. Tim. 3, 16), saa Aanden efter Apostlenes Lære ligesom har formælet sig med Skriften«. Denne er »den lutherske Kirkes første, massive, stærke, fuldvisse Grund«.

Det maa have været haardt for den gamle Grundtvig at sidde og høre paa dette.

Kierkegaard lod imidlertid ikke Rudelbachs Ord staa uimodsagt. Han havde ogsaa Bibelstaven til Raadighed og

tog under spændt Opmærksomhed Ordet for igen at imødegaa Rudelbach.

Denne havde jo citeret Paulus' Ord til Timotheus: »Hvert Skrift er indaandet af Gud og er nyttig til Belæring, til Irettesættelse, til Forbedring, til Optugtelse i Retfærdighed«. Men dermed havde han kun citeret en Del af en Sætning. Peter Chr. Kierkegaard foreslaar nu, at de læser Sætningen til Ende og tager Vers 17 med, hvori der staar: »for at Guds=Mennesket maa vorde fuldkomment, dygtiggjort til al god Gerning« (2. Tim. 3,17), og minder derefter om, at inden Skriften kan benyttes til Belæring, Irettesættelse, Forbedring og Optugtelse i Retfærdighed, maa der være et »Guds=Menneske« til Stede, hvis Vækst og Udvikling Skriften netop vil og kan fremme ved sin Belæring, Irettesættelse osv. Netop dette Skriftord, som siger saa mange store Ting om Skriften, og ved hvis første Halvpart derfor Skriftsteologerne saa ofte har fundet for godt at blive staaende, lærer os, naar vi tager det hele med, at der maa være et »Guds=Menneske« til Stede, som læser eller hører Skriften, dersom Skriften skal hjælpe ham fremad og have den velsignede Indflydelse paa ham til hans Belæring og Vækst i det, som er af Gud. Men dette Guds=Menneske kan ikke være det naturlige Menneske i os; thi om dette hedder det kort og fyndigt, at »hvad der er født af Kød er Kød«. Dette Guds=Menneske er endvidere noget, som Skriften aldrig giver sig ud for at kunne føde til Verden.

»Opdragelsen i Ære!« fortsætter Kierkegaard. »Men Barneet maa først være født og være til Stede. Skriften i Ære! Men Guds=Mennesket maa være til Stede, før Skriftens Optugtelse i Retfærdighed begynder«.

Hvorledes bliver da dette Guds=Menneske til? Kierkegaard svarer: »Ved Daaben og Troen, der var før den hellige Skrift. Derfor er Kristendommen ikke bygget paa Skriften, hverken den enkeltes Kristenliv eller Menigheden, men paa det livskabende Ord i Daaben, det Troens og Bekendelsens Ord i vor Mund og vort Hjerte, som mødte os, og som

vi har lært at tilegne os i Pagten, medens den hellige Skrift er ved de troende og for de troende«.

Den gamle Aalborgbisps djærve Kamp for Ordet og Troen og Daaben fortjener at mindes i vore Dage, hvor de fleste danske i teologisk og kristelig Henseende er saa stærkt præget af det importerede, som vi hellere bør feje ud i Dag end i Morgen.

Edvard Pedersen.

Klokkerne ringer.

Vi nærmer os Jul, Fredens Fest, den store Højtid med det glade Budskab. Snart kimer Julens Klokker.

Mens Kanonerne tordner, Bombemaskiner drøner, Vaabensfabrikkerne larmer og Hadet flammer i Hjerterne, bereder Mennesker sig til Julefesten. Og de bereder deres Sind til at tage mod Julen; de forsikrer hinanden, at det ikke er det ydre, det kommer an paa, og de minder om, at for nogle blev Julen i Skyttegraven den helligste Fest.

Og de har Ret, det er ikke det ydre, det først og fremmest kommer an paa, det er ikke de ydre Forhold, der skaber Julen, men burde vi ikke gøre Plads for, at Julen kunde komme til at skabe de ydre Forhold?

Kirkernes Klokker vil atter ringe deres gamle Budskab ud over en træt og lidende Menneskehed: Ære være Gud i det højeste, Fred paa Jorden og i Mennesker Guds Velbehag!

Og Mennesker længes mod den Fred i Hjertet, som »gør rolig midt i Vaabenbrag«. De søger at tage mod ham, der kom med Julebudet, saa gerne de dog vilde gøre deres trange og kolde Hjerter til en Krybbe, hvori de kunde lægge Barnet, der blev Menneske, og som vilde bære Menneskers Byrder.

Har Mennesket valgt ham til Herre, spørger det ham: »Hvilket er det største Bud?« Og han svarer med den mildeste Stemme, Mennesker har hørt: »Du skal elske Herren din Gud af hele dit Hjerte, og du skal elske din Næste som dig selv!« Og det travle Menneske gentager: Ja, ja, jeg skal elske Gud af hele mit Hjerte!

Naar Mennesket, som tog imod Fredsfyrsten, ser Verdens Ondskab, ser Hadet blusse mellem Mennesker, ser dem ødelægge Skaberværket og dræbe hinanden; maaske dræber han ogsaa selv sin Næste; naar han ser hele Rædslen vælde frem, da klamrer han sig til Tanken om Gud: Nu er Gud vred, nu svinger han sin Svøbe over Menneskeheden! Og Djævelen ler: Nu har jeg frit Spillerum! Det var min mest geniale Idé, da jeg fik Mennesker til at tro, at det er Gud, der sender Ondskaben! I Guds Navn, fortsæt mine Geringer!

Og Klokkerne ringer taalmodigt, kaldende og forkyndende. Og Kirkens Folk siger: Vi skal bringe Evangeliet, vor Opgave er ikke at blande os i ydre Ting.

Ja, bring os Evangeliet, det glade Budskab, som første Gang lød for Markens Hyrder: Fred paa Jorden og i Mennesker god Vilje. Bring os Evangeliet om Faderen, der er Kærlighed og Retfærdighed, fortæl om Sønnen, der aldrig undslog sig for at hjælpe Mennesker i legemlig Nød, og som formanede dem til at vise Kærlighed og Barmhjertighed, ham, der sagde: »Salige er de, som stifte Fred, thi de skulle kaldes Guds Børn«, ham, der bad for sine Forfølgere: »Fader, forlad dem, thi de ved ikke, hvad de gør!«

Lad os lytte til Klokkerne, lad os tage mod Budskabet og aabne Hjerterne for Freden; men lad det ikke være nok, lad Julens Budskab ogsaa gennemtrænge de kristne, saa de husker, at Budet om Kærlighed ikke alene gjaldt Gud, men ogsaa Næsten, og at der ikke alene maa være Fred med Gud, men ogsaa mellem Mennesker. Maatte Mennesker ikke alene indadtil, men ogsaa i de ydre Forhold være rede til at tage Kampen op mod Ondskaben.

Sammen med Julebudet lød det: »Ære være Gud i det højeste!« Enhver maa kunne se, at det, der sker mellem Mennesker i disse Tider, ikke er til Guds Ære, men at hans Skaberværk med al dets Rigdom og Velsignelse til Mennesker kun misbruges og vanæres.

Lad Mennesker tage mod Guds Fred i Hjerterne, og lad

Freden præge deres Liv og Gerning, at de i Ønsker og Bøn
og i Arbejde maa gaa hans Vej blandt Medmennesker,
Guds Navn til Ære. Har vi villige Sind, der ikke isolerer
sig med Julebudet, da vil vi ogsaa med Fortrøstning kunne
gaa et nyt Aar i Møde, og da vil vi kunne sige med den
engelske Digter Tennyson i Sangen til Nytaarsklokkerne:

Ring ud hver gammel Sot, som har hærget Jordens Vang,
ring Guldbegæret ud, som gør Sjælen lav og trang!
Ring ud de tusind Krige, som Mindet gruer ved,
ring ind de tusind Aar med den liflige Fred!

Ring Mænd og Kvinder ind med den fri og stærke Aand,
det store, rige Hjerte, den bløde, varme Haand!
Ring Mørket ud af Landet, ring ind den Herre Krist,
ring ind, ring ind den Frelser, som kommer forvist.

Marie Risegaard Jakobsen.

Solskinspletterne.

Naar man opholder sig paa en Bakketop en Solskinsdag
med store Skyer paa Himlen, kan man se Dele af Egnen
ligge i Skygge fra Skyerne og andre i særkt Sollys.
Denne Afveksling giver mere Liv over Billedet, end om Egnen
havde været helt solbelyst eller helt mørk og graa af en til-
dækket Himmel.

Tænker man tilbage over sine Oplevelser, lyse og lykkelige,
mørke og tunge, da ligner Livet det afvekslende Sommer-
billede. Afvekslingen har givet Livet Spænding og gjort
det rigt. Og det kan have sin store Betydning at dvæle
baade i Skyggeegnene og i Solskinspletterne. Men der kan
være Tider, hvor man har mest Brug for at tænke tilbage
over de lyse Oplevelser, fordi man har særlig Brug for at
opleve det, der kan give Opmuntring og Mod. Mange
Mennesker vil sige, at saadanne Tider er vi inde i nu. Først
og fremmest de mange unge, der er med i Krigen og op-
lever det forfærdelige. Dernæst de, der har Krigen i deres
Land. Og endelig de mange, der lever i Frygt og Bæven
for, hvad Fremtiden vil bringe.

I Haven ved et dansk Vandrerhjem er anbragt et Solur,
hvorpaa er skrevet: »Jeg tæller kun de lyse Timer«. Der
har Ordene deres eget Sigte. Der hentydes til Livet i det
skønne, lyse Ungdomshjem. I Almindelighed bør man tælle
de tunge Timer med ogsaa. Men sikkert er det, at de
allerfleste Mennesker for Tiden trænger mest til at dvæle
i Solskinspletterne. En Kvinde i min Bekendtskabskreds
havde af Naturen et tungt Sind, og i en Periode af hendes
Liv blev det særlig formørket, saa stærkt endogsaa, at hun

maatte søge Hjælp paa et Sindssygehospital. Det blev imidlertid ikke Hospitalet, der hjalp hende, men det, at hun blev klar over, at det var især Opholdet i hendes Erindringsverdens mørke og tunge Egne, der formørkede hendes Sind. Hvorimod, naar hun dvælede i Solskinspletterne i sine Oplevelser, fik hun Lægedom for det mørke i Sindet. Saa lyste det op. Efter Opdagelsen af, hvor Lægedom var at finde, tog hun sig sammen og tvang sig over i sin Erindringsverdens lyse Timer, og Lægedommen derfra hjalp hende.

Soldaterbrevene fra Verdenskrigen i 1914—18, Mikael Steffensens og Kresten Andresens, giver den samme Anvisning. Det, der holdt de to gode, danske Ungersvende i Live under de forfærdelige legemlige og sjælelige Lidelser, var bl. a. de lyse Minder, de havde hjemme fra. »Da jeg gav mig til at nynne paa Elverhøjviserne — skriver Kresten Andresen — laa den danske Sommernat for mig i al sin Glans. Det er godt at have gode Følgesvende«. — Og da han Julenat ligger i en forfærdelig Skyttegrav og har saa svært ved at faa Jul i sit Sind, giver han sig til at nynne: Paa Stjernetæpper lyseblaa skal glade vi til Kirke gaa — og saa blev det Jul, her midt i Ødet i fremmed Land, som hjemme hos Moder en Gang. »Hvor er det godt at have noget at ty til, naar det kniber«, skriver han.

— — — Vi er inde i tunge Tider, hvor mange oplever det forfærdelige, og hvor Tryk ligger paa manges Sind, for hvad Fremtiden kan bringe. Ingen véd, hvad vi kan komme ud for. Vi har Brug for *nu* at tælle de lyse Timer, at dvæle i Sindets sollyse Egne, i Solskinspletterne.

Thorvald Laursen.

Beretning fra Elevmødet.

I Aar begyndte vi igen med Gudstjeneste i Badskær Kirke, hvor Jakobsen prædikede. Kirken var fyldt til Trængsel, og det blev en stor Skare, der stævnede til Skolen, hvor Kaffebordene stod dækkede i Gymnastiksalen. Jakobsen bød velkommen og gav Ordet til en af Skolens gode Venner, Ths. B. Thomsen, Ulstedlund, der holdt et godt Foredrag om Niels Jokum Termansen.

Generalforsamlingen var meget fredelig i Aar — forstaa det, hvem der kan. — Der blev bl. a. besluttet, at Kontingentet skulde forhøjes til 2,50 Kr., fordi Aarsskriftet stadig bliver fyldigere og forhaabentlig ogsaa lodigere. Dam genvalgtes til Formand; til den øvrige Bestyrelse genvalgtes Børge Olesen, Vidstrup, og Johannes Terkildsen, Try. Nyvalgt blev „Frederikke“, hende kender I alle.

Paa Plænen viste Pigerne under Frk. Søndergaards Ledelse yndefuld Gymnastik efter Musik, bagefter udkæmpedes en drabelig Haandboldkamp, hvor de hvide slog de blaa med 7—5.

Efter Aftensmaden var der Underholdning paa Friluftsscenen af Elever og Lærere. Der vistes et Optog, som Fru Jakobsen havde indstuderet. Der var baade Sange, Sketch, Recitation og Tableau. Da de 28 Landes Flag blev baaret ind, kunde man have hørt en Knappenaal falde i Græsset. Dam og Jakobsen sluttete Dagen.

Min Kone, Børn og jeg selv ønsker jer alle en glædelig Jul og et godt Nytaar.

Chr. Dam.

Elevfortegnelse:

Vinteren 1942—43.

Jens Peter Andersen, Mølgaard, Tolstrup, Brønderslev.
Hans Jørgen Axelsen, Chr. Rhuusvej 3, Sæby.
Frederik Bang, Holtet, Flauenskjold.
Carl Johan Carlsen, Halbjerg, Understed, Frederikshavn.
Børge Christensen, Grydbæk, Østervraa.
Henning Birk Christensen, Vesterø Havn, Læsø.
Leo Christensen, Kyndeløse, Kr. Hyllinge, Sjælland.
Poul Christensen, Nørvang, Ørtoft, Sæby.
Povl Lemb Christensen, Enggaarden, Agersted St.
Vagn Bo Christensen, Syvsten, Sæby.
Hans Erlandsen, Fjembtrang, Præstbro.
Ahlmann Hansen, Halkjær St.
Oskar Hansen, Varmløse, Kvissel.
Juel Højbjerg, Jerslev Østermark, Jerslev J.
Arne Aalbæk Jensen, Stokbro, Lendum, Sindal.
Egon Jensen, Lille Hyttehugget, Dybvad.
Hans Jensen, Trøderup, Østermarken, Stenhøj, Frederikshavn.
Jens Kristian Jensen, „Langholt“, Østervraa.
Jens Chr. Jensen, „Gammel Hammelmose“, Manna.
Niels Einar Jensen, Nygaard, Lendum, Sindal.
Svend Jepsen, Højene, Hjørring.
Frede Larsen, „Sønder Lie“, Taars.
Leo Gaardsholt Larsen, Jerslev J.
Hardie Løgtved, V. Løgtved, Dybvad.
Børge Mikkelsen, Kolbromølle Hus, Østervraa.
Poul Kleis Mouritsen, „Smikken“, Østervraa.
Aksel Møller, Vestergaard, Rørholt St.

Egon Nielsen, „Kristianesminde“, Ørsø St.
Ingemann Nielsen, Nr. Hytten, Dybvad.
Knud Nielsen, „Kroghuset“, Taars.
Tage Nielsen, „Bækken“, Bindeslev.
Peder Pindstrup Pedersen, Byrsted, Nibe.
Ejler Rasmussen Varbro, Bjergby, Hjørring.
Niemann Sørensen, Klitlund, Aalbæk.
Gunner Thomsen, Over Holbæk, Præstbro.
Hans Thomsen, Nørremarken, Hørby.
Victor Thomsen, St. Ørtoft, Sæby.
Leo Vammen, Holtegaards Mark, Hjøllerup.

Sommeren 1943.

Jensine Andersen, Mølgaard, Brønderslev.
Herdis Christensen, Vaarst Mark, Vaarst.
Marie Christensen, „Hedelund“, Jerslev J.
Else Christiansen, Hvidkilde, Agersted.
Caroline Clausen, Svanstrup, Bredebro, Sønderjylland.
Marie Emborg, Fjellerad.
Gerda Henriksen, Ørtoft Brugsforening, Sæby.
Ellen Hyttel, Gasværksvej, Sæby.
Ellen Jensen, Vestbjerg, Hvorupgaard.
Anna Lise Jensen, Langesgade 10, Aalborg.
Ruth Jensen, „Gammel Hammelmose“, Manna.
Ruth Jensen, Idskovvej 15, Dybvad.
Grethe Kyvsgaard, Ørtoft, Sæby.
Ester Larsen, Als Præstegaard, Als, Østj.
Edle Lundegaard Hansen, Understed, Sæby.
Else Lundsgaard, Ferslev, Svenstrup.
Gerda Mathiasen, Ørtoft, Sæby.
Bodil Kleis Mouritsen, „Smikken“, Østervraa.
Esther Nielsen, Holbæk Møllegaard, Præstbro.
Krista Nielsen, „Engholm“, Ørtoft, Sæby.
Inga Oscar, Lars Bødgersvej, Skagen.
Anna Pedersen, Sæbygaards Hus, Sæby.
Betty Rasmussen, Varbro, Bjergby, Hjørring.
Petra Rasmussen, Fæbro, Agersted.
Ida Søndergaard, Tødsø, Nykøbing, Mors.
Marie Sørensen, „Kronborg“, Højer, Sønderjylland.
Inger Østergaard, Præstbro

Vær velkommen, Herrens Aar,
og velkommen her hid!
Sandheds Gud! lad dit bellige Ord
oplive, oplyse det høje Nord!
Velkommen, Nytaar, og velkommen her!

Vær velkommen Herrens Aar,
og velkommen her hid!
Naadens Gud! lad dit Solskin i Vaar
os skænke paa Marken et gyldent Aar!
Velkommen, Nytaar, og velkommen her!

Vær velkommen, Herrens Aar,
og velkommen her hid!
Fredens Gud! den livsalige Fred
du skænke vort Land til at blomstres ved!
Velkommen, Nytaar, og velkommen her!

Vær velkommen, Herrens Aar,
og velkommen her hid!
Fader Gud! os til Glæde og Gavn
Nytaaret henskride i Jesu Navn!
Velkommen, Nytaar, og velkommen her!

Grundtoig.

Elevforeningens Bestyrelse:

Ole Thomsen, Bajensgaard, Ørtoft.
Bertha Nielsen, Kragelund, Sæby.
Frederikke Christensen, Paphede, Hllum.
Andreas Drivsholm, Vrensted.
Børge Olsen, Vidstrup, Hjørring.
Johannes Terkildsen, Try Thorshøj.
Chr. Dam, Øksenhede, Sæby.

Regnskab.

Indtægt:

Kassebeholdning	54,17 Kr.
Aarsskriftet	977,53 „
200 til Jakobsen	200,00 „

Ialt 1231,70 Kr.

Udgift:

700 Aarsskrifter	750,00 „
Giroblanketter m. m.	44,85 „
Porto v/ Udsendelse	162,00 „
Elevunderstøttelse	200,00 „
Blomster	7,80 „
Annoncer	24,84 „
Regning hos Dicksen	1,10 „
Kassebeholdning	41,11 „

Ialt 1231,70 Kr.

Husk Elevmødet!

Søndag den 9. Juli Kl. 14,00.